

Pestjoch én grote broer

Karel Mogré zit achter zijn dichtgeklapte laptop en kijkt naar de map die ernaast ligt. Het zijn aantekeningen die hij over zijn broer Chris verzameld heeft en ook wat redactionele artikelen uit dagbladen en tijdschriften van de laatste vijftientig jaar die op hem betrekking hebben. Het is nog maar drie maanden geleden dat hij gestorven is en Karel weet dat het hem bij het doorlezen daarvan en het voor de massa leesbaar op papier zetten, emotioneel veel zal doen. Dan komen de interviews en presentaties na het uitgeven van het boek daar nog bij. Toch ziet hij het als zijn opdracht om zijn grote broer en vriend de eer te geven die hem toekomt en critici weerwoord te geven.

Het waren niet allemaal glorieuze jaren die hij met Chris doorgemaakt heeft. Lang had hij tegen hem opgezien als de grote, sterke en slimme broer. Daarna kwamen de jaren dat hij hem verwenste en verafschuwde. Op een zeker tijdstip begon hij te begrijpen wat Chris' drijfveer was en werd hij opnieuw zijn grote broer en ook zijn grootste vriend. Met zijn dood is er aan die vriendschap een einde gekomen en ook aan het te korte leven van een kwajongen, discotheekuitbater, advocaat, politicus, staatssecretaris en activist. Een leven waarin hij strijd moest leveren tegen zijn geringe afkomst, met ouders uit een nietig dorpje in een vergeten stukje Nederland, zijn Zeeuws accent en een ADHD-diagnose.

Na het schrijven van acht romans, met meer dan twee miljoen verkochte boeken in eigen land, een verfilming, vertalingen in vijftien landen, en daarbij ook nog een wekelijkse column in een gerenommeerd Nederlands weekblad, zou Karel moeten weten hoe te beginnen. Nu hij zelf een van de hoofdrolspelers is, gaat het hem minder goed

af. Het moet een biografie worden die leest als een roman. Die opdracht heeft hij zichzelf gegeven.

Twee dagen later staat zijn besluit vast. Het begin van het verhaal zet hij in de tijd dat zijn broer veertien jaar oud is. Het eerste hoofdstuk wordt daarmee een leuk binnenkomstje. Vanaf hoofdstuk twee komen dan zijn kinderjaren aan bod en vervolgens zijn verdere leven. De titel van het boek zat al een tijdje in zijn hoofd.

Het wordt: *Chris Mogré. Van pestjoch tot grote broer*.

Tegen de gevel van de bijkeuken, op een krakkemikkig bankje zonder rugleuning, zaten Chris en Karel zich te vervelen. Ze keken naar Sam, de kat van oma Keizer, die uit een schotel stukjes brood aan het eten was. Het brood lag in melk die de schotel tot aan de rand vulde. Bij iedere beweging of elk geluid van de jongens keek de kat schichtig op en de jongens hadden dan de grootste lol als hij de melk van zijn snorharen afschudde. De kat keek dan de jongens aan alsof hij wilde zeggen: 'Wat valt er te lachen?'

Chris, de oudste uit het gezinnetje met twee kinderen, ging voor het tweede jaar naar de middelbare school. Hij was een grote, sterke jongen met blond haar. Karel was voor zijn leeftijd klein van stuk en werd, tot groot ongenoegen van zijn moeder, door zijn vriendjes Karelkje genoemd. Ook Chris deed daar bij gelegenheid aan mee. Karelkje had wat overgewicht, veel sproeten en rood haar.

Chris stond op en liep naar de kat toe. Oplettend wachtte deze af wat Chris ging doen. Chris pakte het schotelkje aan de rand vast en verschoof het met een ruk vijftieng centimeter bij de kat vandaan. Bij die schokkerige beweging klotste er melk over de rand. Chris liet zich daarna weer op het bankje neerploffen. Het bankje protesteerde met een luide krak, maar daar bleef het bij. De kat likte eerst de gemorste melk op en ging dan weer verder met broodbrokken eten. Het gedoe met het schotelkje herhaalde Chris tot twee keer toe. De derde keer was Sam het blijkbaar zat en sloeg met de scherpe nagels van een van zijn poten in de rug van Chris' hand. Er werden gelijk drie bloederige strepen zichtbaar. Chris was te verbouwereerd om direct te reageren en had even tijd nodig om de pijn te verbijten. Met

een vloek, die hij halverwege afbrak, toonde hij dat hij over de eerste schrik heen was en tegelijkertijd greep hij in een snelle beweging de kat bij zijn staart en slingerde hem zover hij kon bij hem vandaan. De kat kwam al buiteland door de lucht met een grote boog op zijn poten op de stoep terecht. Hij keerde zich direct naar Chris en met een hoge rug en hem aankijkend met barnsteengele ogen nam hij al blazend en krijsend met ontblote tanden een vechthouding aan. Chris pakte een van de klompen van oma, die buiten voor de deur van de bijkeuken stonden en gooide die naar de kat. De kat vluchtte weg en klom vliegensvlug in de middelste en hoogste van de drie fruitbomen die in de verder verwilderde tuin stonden. Op een dikke tak, hoog in de boom, hield hij zijn vijand in het vizier.

Toen hij geen aanstalten maakte om naar beneden te komen, vond Chris het welletjes.

Hij riep de kat toe: 'Ik krijg je nog wel,' en nam dan weer plaats naast Karel op het bankje.

Met een zakdoek, die hij uit zijn broekzak haalde, depte hij de wondjes droog.

'Doet het pijn, Chris?' vroeg Karel bezorgd.

'Helemaal niet,' zei Chris stoer. 'Ik doe het alleen maar om infectie te voorkomen. Je kunt nooit weten waar dat scharminkel met zijn vieze poten doorheen gestruind heeft.'

Ze stonden op en met Chris voorop liepen ze over een ongelijk liggend pad van betontegels naar de achterkant van de tuin. In het westen liet de zon zich zien aan de lichtbewolkte hemel van eind oktober en zette de vier schoorsteenpijpen van de nooit afgebouwde staalfabriek in een helder licht. Rechts ervan stonden nog een vervallen bijgebouw en een viertal wanstaltige villa's, die in het Zeeuws-Vlaamse landschap als woonhuis volledig uit de toon vielen. Meer naar het noorden waren twee opslagloodsen zichtbaar in de directe omgeving van een kanaalhaven, waar een coaster aangemeerd lag. Aan twee bewegende kranen was te zien dat de coaster gelost of geladen werd.

Chris wees met de wijsvinger van zijn ongeschonden hand naar de vier schoorsteenpijpen van de fabriek. 'Daar gaan we naar toe. Zo'n speeltuin hebben we in de wijde

omgeving van Middelburg niet. We gaan de boel daar eens verkennen. Ik ben er eerder geweest, twee jaar geleden met een jongen uit de buurt waar ik toen bevriend mee was. Het was in de tijd dat ik in de zomervakantie bij oma logeerde.’

Karel keek Chris verbaasd aan. ‘Het is wel een eind hiervandaan. Vond oma dat goed en wat zal ze nu zeggen? Ik ben nog maar zeven.’

Chris gaf zijn broertje een stomp op zijn bovenarm. ‘Domkop. Laat dat maar aan mij over. Ga mee naar binnen, dan gaan we het gelijk regelen. En jij houdt je mond.’

Chris vroeg aan oma of ze het goed vond dat ze gingen voetballen op het veldje net voorbij de Krokodille.

‘Over anderhalf uur gaan we eten. Zorg dat jullie dan terug zijn. En goed op je broertje passen,’ antwoordde ze, terwijl ze over het haar van Karels hoofd wreef.

Oma woonde maar op een gek dorp vonden de jongens met al die rare namen. Vader kwam ook uit het dorp, maar de oma van vaderskant woonde in een bejaardentehuis in Terneuzen en daar kwamen ze maar zelden. Dat ze nu als gezin niet meer op Driewegen woonden, kwam alleen maar omdat vader na zijn trouwen werk kon krijgen in Middelburg en er ook ging wonen. Enkele jaren later verhuisden ze naar een vrijstaande woning met een grote tuin in Sint Laurens, een dorp ten noorden van Middelburg en daar brachten ze ook hun jeugd door. Dat het hier het Keizerrijk heette, konden ze nog begrijpen. Als er in drie van de vier huisjes een Keizer woont, is het ook vanzelfsprekend dat het buurtje die naam krijgt.

Naar het dorpje toe moest je langs een straat met huizen die als buurt de naam Krokodille droeg. De oorsprong van de naam Krokodille was niet bekend. Dat was ook zo met de naam Naaikussen, die gebruikt werd als ze het over Driewegen hadden. Er was altijd een spottende ondertoon merkbaar bij het gebruik van die naam en het bleef een geheimpje dat voor kinderen verborgen bleef. Als gevraagd werd wat de naam betekende of waar het woord vandaan kwam, wist vader het niet te vertellen, maar zijn twinkelende ogen zeiden iets anders.

Karel vroeg het aan Chris. Hij wist het wel. ‘Het heeft met neuken te maken,’ zei hij, maar wat dat woord dan weer

mocht betekenen, wilde hij niet zeggen. ‘Als je groot bent, Karel.’

Even voorbij het Keizerrijk liepen ze over een kasseienweg in de richting van de oude staalfabriek. Een boer was aan het ploegen en tientallen meeuwen cirkelden achter de ploeg en bevochten elkaar om iedere malse worm, die eerder diep in de klei nog een veilig leventje had geleid.

Halverwege, aan de rechterkant, niet ver van de weg verwijderd, stond een boerderij met het hek geopend en aan weerszijden daarvan een doornhaag en een sloot die de scheiding vormden tussen de weg en het boerenerf. Ze bleven voor de oprit staan om alles van een afstandje te kunnen bekijken.

Veel was er niet te zien. Het erf was een verzameling van kuilen, plassen, grind, hier en daar wat gras en vier hoogstam- fruitbomen. Er liepen wat kippen rond. Verder zag alles er verlaten en slecht onderhouden uit. Op het dak van de schuur ontbraken op meerdere plaatsen pannen. In het wagenhuis stonden twee platte wagens op lege luchtbanden. Het huis, met de voorgevel naar de weg, stond een eind van de schuur vandaan. Het gras en het onkruid groeiden tot aan de voordeur en aan weerskanten van de deur waren twee ramen met halfgesloten blinden ervoor. De dubbele mendeuren van de schuur stonden open. Plots kwam uit de schuur een meisje met een grote hond aan de lijn het erf op lopen in de richting van de jongens. Ze maakte gekke sprongen en zwaaide ongecontroleerd met haar vrije arm. Ze riep wat onverstaanbare woorden en produceerde